

*PLA MUNICIPAL DE DROGUES:
PLANIFICACIONS DEL SERVEI MUNICIPAL DE PREVENCIÓ DE LES
ADDICCIONS I ACCIONS DEL SERVEI MUNICIPAL DE JOVENTUT*

El Servei de Prevenció de les Addiccions, depenent de l'Àrea de Serveis a la Persona de l'Ajuntament de Tarragona, desenvolupa unes línies d'actuació preventiva per a l'abordatge dels consums problemàtics de drogues i altres addiccions. El Servei Municipal de Joventut, a través de les accions previstes en el Pla Local de Joventut, aborda accions relacionades amb el lleure educatiu, l'oferta d'oci com a alternativa a consums i l'assessorament, orientació i sensibilització entorn els consums adreçats a persones joves.

S'entén per a actuacions preventives un conjunt de mesures i processos educatius planificats que afavoreixin el desenvolupament de factors de protecció i disminueixin els factors de risc, amb l'objecte d'aconseguir instaurar estils de vida positius, saludables i autònoms.

La metodologia de treball és el de la prevenció comunitària, intentant la implicació de tota la comunitat com a component necessari per assolir una prevenció eficaç. Així les persones i els grups socials als que es dirigeixen les accions son considerats agents potencials de canvi, i no sols com a receptors de solucions dissenyades per professionals. A través de l'organització i l'acció associativa s'intenta elaborar i aplicar els projectes d'una manera horitzontal, coordinada i transversal, articulant els diversos agents de salut existents al territori.

Es treballa també des d'una perspectiva de prevenció ambiental, que pretén alterar els ambients culturals, socials, físics i econòmics en les que les persones fan les seves eleccions en relació a l'ús de drogues i altres addiccions. Aquesta perspectiva té en compte l'evidència que els individus a vegades usen les substàncies influenciats per un complex set de factors ambientals, que han de poder ser regulats.

Els programes preventius del Servei de Prevenció, es desenvolupen en els següents àmbits:

- ÀMBIT EDUCATIU: **CENTRES ESCOLARS**

Programes preventius de continuïtat en els centres educatius, des dels alumnes de 3er de primària fins als de Batxillerat i Cicles Formatius. Es treballa amb tota la comunitat educativa: amb els mestres, professors i els pares i les mares dels infants i adolescents.

En primària s'implementa el programa per la promoció de la salut i la prevenció de les drogodependències de la Fundació Catalana de l'Esplai: **L'Aventura de la Vida**. Amb el dossier L'Aventura al barri, s'involucren els agents de salut presents en el barri més proper a cada escola. <http://vimeo.com/106149821>

En secundària s'implementa el programa: **Alcohol, porros, pantalles...al seu lloc**, dissenyat pel Servei de Prevenció, amb un format de fitxes eminentment pràctic.

L'Aventura de Conversar es realitza amb la col·laboració de Tarragona Ràdio, setmanalment de gener a juny. Aquí els alumnes són els protagonistes per tractar temes del seu interès relacionats amb la promoció de la salut, estils de vida saludables, prevenció d'addiccions, etc.

- ÀMBIT EDUCATIU: **UNIVERSITAT**

En l'àmbit de la Universitat tenen cabuda totes les intervencions adreçades a estudiants universitaris que demanen informació envers qualsevol tema relacionat amb la prevenció de les drogodependències i altres addiccions. També es participa dins les aules, a requeriment dels professors per explicar el funcionament del Servei. Es tracta d'intervencions puntuals on s'explica o dona la informació requerida. Aquest tipus d'intervencions asseguren l'extensió dels conceptes de prevenció de forma piramidal.

El programa **EN PLENES FACULTATS**, es posarà en marxa a principis de l'any 2015, adreçat a tots aquells alumnes universitaris que vulguin fer un **Curs de salut, drogues i sexualitat**, de 25 hores, 12 lectives i 13 de pràctiques i un crèdit ECTS, amb aquesta temàtica: *Informació i formació d'agents de salut en gestió de plaers, sota l'enfocament de la prevenció i la reducció de riscos en l'ús de drogues i les sexualitats saludables.*

- ÀMBIT FAMILIAR

A més de l'atenció a famílies que es pot donar a través de les demandes recollides pel telèfon d'informació i assessorament, el Servei ofereix tallers pràctics per dotar

d'eines preventives i reforçar el paper de la família com a primer àmbit promotor d'estils de vida saludables. Aquests tallers s'implementen dins un programa més ampli del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya denominat "Connecta amb els teus fills".

- **ÀMBIT COMUNITARI: FORMACIÓ I ASSESSORAMENT A PROFESSIONALS**

Des del diversos àmbits social, sanitari, de salut mental, educatiu, laboral, jurídic, de lleure, etc., existeixen molts professionals que treballen directament i a primera línia amb adolescents i joves que poden tenir usos i/o abusos de drogues que poden desenvolupar drogodependències i altres addiccions. Tenint en compte aquesta realitat el Servei de Prevenció realitza intervencions formatives com ara xerrades, jornades, cursos i supervisió d'equips, per tal de dotar aquests professionals d'eines preventives per l'abordatge precoç dels problemes de dependències.

- **ÀMBIT COMUNITARI: TELEFÒN D'INFORMACIÓ**

EL telèfon d'Informació i Assessorament sobre Addiccions: **977 244 414**, ofereix una atenció continuada de dilluns a divendres (de 9 a 15 hores) per tal de donar orientació i assessorament professional sobre problemes derivats del consum de drogues i altres addiccions, tant als consumidors com als seus familiars o a persones del seu entorn. Aquesta atenció es pot complementar amb una o varies entrevistes amb la persona afectada o amb els seus familiars, per tal de aprofundir en la problemàtica i cercar possibles solucions o bé la derivació a d'altres recursos sanitaris si s'escau.

- **ÀMBIT COMUNITARI: PROGRAMA D'ESCOLTA I INTERCANVI PER ADOLESCENTS.**

Aquest programa va adreçat a menors d'edats (nois i noies de 13 a 18 anys) que no compleixen criteris de dependència, però presenten un consum problemàtic de substàncies i/o usos problemàtics d'internet i pantalles (mòbils, tablets, ordinadors), que provoca l'alteració de diferents parcel·les de la seva vida. Es un programa psicoeducatiu que es desenvolupa mitjançant entrevistes individuals amb els adolescents i/o els seus familiars durant un temps aproximat de 6 mesos (variable segons els casos).

- ÀMBIT COMUNITARI: **SERVEI D'ORIENTACIÓ I ASSESSORAMENT EN SALUT**

L'Oficina Jove del Tarragonès disposa d'un Servei d'Orientació i Assessorament en Salut per a joves d'entre 14 i 35 anys. És un servei confidencial que treballa des de la proximitat qualsevol aspecte relacionat amb la salut, entre ells, la prevenció en el consum de substàncies: n'informa de les tipologies, detecta situacions de risc, realitza accions de formació en la matèria, dóna suport als joves que presentin una situació de risc, apropa al jove a la xarxa normalitzada de salut i el deriva, en cas que sigui necessari.

- ÀMBIT COMUNITARI: **ESPAIS D'INFORMACIÓ / XARXA JOVE D'INFORMACIÓ DIGITAL (XJID)**

A través dels espais d'informació de què es disposa als equipaments del servei Municipal de Joventut, així com mitjançant la XJID, es posa a l'abast de les persones joves tota aquella informació que demanden o que pot suscitar interès per part seva; entre aquesta, informació relativa a consums.

Per una banda, els espais d'informació són cartelleres, televisions i altres espais presents als equipaments juvenils on els joves estan presents.

Per altra banda, la XJID és una xarxa formada pels diferents canals d'informació digital de què es disposa a Joventut: webs www.tarragonajove.org i www.oficinajove.cat/tarragones, butlletí, correu electrònic i xarxes socials.

- ÀMBIT COMUNITARI: **ACCIONS DE SENSIBILITZACIÓ**

Són accions emmarcades en el pla local de joventut adreçades a la població en general amb l'objectiu d'informar, conscienciar i sensibilitzar sobre temes relacionats amb l'àmbit de la salut.

Aquestes accions es porten a terme a diferents espais del territori i als equipaments juvenils.

- ÀMBIT DEL LLEURE: **PROGRAMA D'ALTERNATIVES D'OCI I CONSUM.**

Per tal de promoure línies i programes d'intervenció que ofereixin una possible alternativa i opció pal·liativa a la situació de risc ineludible amb la qual conviu el col·lectiu jove, el Servei Municipal de Joventut desenvolupa el programa de LLEURE EDUCATIU, el qual es basa en l'acompanyament lúdic en contextos i espais-temps propicis per treballar la cooperació, la confiança i les capacitats de transformació social i de prevenció. L'esport, la música, la dansa..., molts àmbits estaran a

disposició de la reflexió i el cultiu de pautes responsables en el creixement del jovent.

El programa d'alternatives d'oci i consum encreua diverses línies d'intervenció i inclou diverses de les següents accions complementàries:

- Activitats lúdiques i culturals als espais d'oci nocturn
- Accions pel foment i la promoció artística dels i les joves a l'espai urbà
- Accions físicoesportives als espais joves, espais naturals i espais tarragonajove
- Accions de suport, acompanyament i promoció de la creació jove (mostres d'exhibició cultural i artística als espais joves i espais tarragonajove)
- Accions d'intervenció socioeducativa, de proximitat als espais joves i espais de relació dels i les joves, incidint en hàbits, nous consums i en la promoció d'estils de vida saludables.

- **ÀMBIT DEL LLEURE: ESPAI JOVE DE SALUT**

És un espai d'informació i orientació itinerant, per a adolescents i joves, que es desenvolupa en contextos no formals (places i carrers dels diferents barris de la ciutat), amb l'objectiu de proporcionar eines i oferir resposta a qüestions relacionades amb el món de la salut. S'intervé en termes relacionats amb la salut (alimentació, sexualitat, afectivitats, VIH-Sida, drogues i violència de gènere). Es fan accions com ara: rutes de promoció de la salut amb educadors de carrer, tallers preventius per a col·lectius vulnerables, dinamitzacions entorn de dies mundials relacionats amb la salut, jornades per a professionals o exposicions centrades en una temàtica concreta

- **ÀMBIT DEL LLEURE: JOVES PROMOTORS DE SALUT**

És un programa on es formen joves, entre 17 i 25 anys, en diferents temes relacionats en salut, per tal de dotar els joves d'eines per a gestionar la pròpia salut i que, alhora, siguin transmissors d'aquests coneixements entre el seu grup d'iguals. Pretén generar un procés de debat sobre salut entre els joves, fomentar la relació entre les entitats i els joves del barri i normalitzar el parlar de temes relacionats amb Salut: sexualitat, drogues, auto imatge, control de les emocions, etc.

El programa preveu la constitució del grup JOVES PROMOTORS DE SALUT, de caràcter autònom i només acompanyat per trobades de dinamització i seguiment. Aquestes trobades permeten connectar els i les joves participants del projecte i a la vegada, actualitzar i tractar algunes de les experiències d'aprenentatge i servei en el camp de la salut que es porten a terme a la ciutat, tant si són promogudes per actors externs o pels mateix grup de joves promotor de salut . Puntualment, es fixa alguna acció formativa de caràcter monogràfic a petició i demanda del propi grup.

http://drogues.gencat.cat/web/.content/minisite/drogues/noticies/actualitat/arxiu/joves_promotors.amposta.pdf

- ÀMBIT DEL LLEURE: **PLATAFORMA NITS Q I KOMANDO NITS Q**

La Plataforma Nits Q és un procés participatiu que inclou tots els col·lectius i entitats involucrats en el sector de l'oci nocturn de la ciutat amb l'objectiu de treballar de manera conjunta per aconseguir un entorn més segur, saludable i de qualitat per a tothom.

Per veure un vídeo sobre la Plataforma feu click aquí: http://www.youtube.com/watch?v= ODXK_NMIDI

El Grup Komando Nits Q és un grup de joves agents de salut, actuant com a mediadors socials, amb l'objectiu d'ajudar a gestionar els plaers i reduir els riscos que poden anar associats als contextos de diversió i de consum de drogues en l'oci nocturn.

Per veure un vídeo sobre Komando feu click aquí: <http://vimeo.com/78894915>

Els dos programes han rebut en 2014 el primer premi de bones pràctiques en l'àmbit de Prevenció Comunitària, atorgat per la Delegació del Govern pel *Plan Nacional sobre drogas i la Federación Española de Municipios*.

- PROJECTES SUPRA-MUNICIPALS

A CATALUNYA

El Servei de Prevenció de les Addiccions és membre fundador de la **Xarxa Perifèrics**.

La Xarxa Perifèrics és una xarxa d'ens locals i entitats d'arreu Catalunya que treballen per a la promoció de la salut i la prevenció en l'àmbit de les drogues, que es reuneix periòdicament des de l'any 2001, per compartir experiències i esforços, i reflexionar davant aspectes nous de la realitat de les drogues i els patrons de consum.

Està formada per més de 45 membres, entre Ajuntaments, Consells Comarcals, Mancomunitats i Entitats.

L'any 2011 la Xarxa va rebre, de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies i el Pla Nacional sobre drogues, el primer premi en la categoria d'Estratègies, plans i reptes en prevenció, en la IV Convocatòria de Bones Pràctiques en Drogodependències.

L'any 2013 La Federació Catalana de Drogodependències va premiar a Xarxa Perifèrics per la "Feina ben feta" en el marc de la seva IX Jornada Anual.
<http://periferics.cat/>

A EUROPA

Des de l'any 2006 el Servei de Prevenció també és membre de una xarxa d'entitats i ens locals de tota Europa que treballen activament en l'àmbit de l'oci nocturn.
<http://www.safernightlife.org/>.

Dins aquesta xarxa, és membre a més de la xarxa de ciutats que compten amb distintius de qualitat pel seus establiments d'oci nocturn i altres esdeveniments festius. <http://www.partyplus.eu/>

Com a membre participa en els diferents seminaris europeus que es celebren cada any en les diferents seus europees i ha estat convidat a presentar el projecte de prevenció comunitària Plataforma Nits Q i Komando Nits Q en diverses conferències europees: L'any 2013 a Pàdua, el 2014 a París i Basilea, en el marc de la segona conferència europea sobre Reducció de danys. <http://www.harmreduction.ch/>, i l'any 2015 a la Club Health Conference 2015, en el marc de la 9na conferència internacional sobre oci nocturn, ús de substàncies i promoció de la salut, celebrada a Lisboa.

- COMISSIONS DE TREBALL EN QUE ES PARTICIPA

El Servei de Prevenció d'Addiccions és membre fundador del **Grup de treball de Salut Sexual i VIH-SIDA**, format per els diferents col·lectius, entitats i professionals que intervenen en aquest àmbit a la ciutat de Tarragona.

El Servei de Prevenció d'Addiccions forma part també de la **Comissió de Salut Pública del Tarragonès**, de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, Servei Regional al Camp de Tarragona, pel desenvolupament del projecte: "L'Alcohol al seu lloc". Hi participen també el Consell Comarcal, GIPSS, Murallès Salut, Col·legi Oficial de Metges de Tarragona i el Pla d'Inclusió i Cohesió Social de Tarragona.

Ivana Martínez Valverde

Tinenta d'alcalde, consellera delegada de Joventut,
Centres Cívics i Cooperació
Tarragona, 3 de juliol de 2015